

SOMA College

Rapport van de instellingsaudit

5 en 12 december 2017

Datum: 9 maart 2018

Instelling

SOMA College

Ceintuurbaan 2, 3847 LG Harderwijk

Bezochte teams

Team Machinisten

Team Monteurs

Auditcommissie

De auditcommissie bestond uit:

Peter IJsenbrant, voorzitter

Ingeborg Janssen Reinen, auditor

Wil van Pinxteren, auditor

Eveline Rijnen, secretaris

De audit is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Stichting Kwaliteitsnetwerk MBO.

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Samenvatting.....	5

1. Inleiding

Op 5 en 12 december jl. heeft de instellingsaudit van het Kwaliteitsnetwerk mbo bij het SOMA College plaatsgevonden. Het SOMA College is dé vakschool voor de infra en biedt 12 uitsluitend op de infra gerichte vakopleidingen aan. Het betreffen zowel BOL- als BBL opleidingen op niveau 2, 3 en 4. In Harderwijk begeleiden circa 80 medewerkers jaarlijks zo'n 900 deelnemers.

De missie van het SOMA College is om de meest gewilde vakmensen te leveren en dat doen zij door het bieden van:

1. Uitdagend onderwijs.
2. Toekomstgericht onderwijs.
3. Toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Onderzoeksvraag

De centrale vraag voor de instellingsaudit is: 'Hoe kan het SOMA College de kwaliteit van het onderwijs verder ontwikkelen, versterken of vernieuwen en wat is daarvoor gewenst'? Het SOMA College heeft aangegeven daarnaast aandacht te willen voor de volgende kwaliteitsaspecten:

- de werking van het kwaliteitssysteem;
- vooral de werking theorie vs. praktijk;
- het effect van het herontwerp op de kwaliteit van het onderwijs.

Audit en rapportage

De audit vond plaats op 5 en 12 december 2017 conform het Dialoogmodel. Dit model beoogt het gesprek tussen diverse betrokkenen en verantwoordelijken over de kwaliteit van onderwijs te bevorderen. Het model dient als middel om samen inzicht te krijgen in de vraagstukken die van belang zijn om een volgende stap te maken in de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie¹.

Naast een eerste dialoogsessie met een brede afvaardiging vanuit SOMA zijn twee audittrails (ook in de vorm van een dialoogsessie) uitgevoerd bij de teams Machinisten en Monteurs. Tevens hebben dialoogsessies plaatsgevonden met een vertegenwoordiging vanuit de staf (HR, rooster, DSP), de Raad van Toezicht, Ondernemingsraad en de Deelnemersraad. Bijlage 1 bevat het programma van de audit.

Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van de audit. Na de samenvatting worden per onderdeel van het Dialoogmodel (vermogens) de sterke punten en ontwikkelpunten benoemd. Daarnaast heeft de auditcommissie de vrijheid genomen ook een aantal punten te benoemen die in het kader van de verbetertrajecten aandacht verdienen. Tijdens de feedbacksessie op 20 februari 2018 heeft de auditcommissie haar voorlopige bevindingen mondeling toegelicht en besproken met het SOMA College. Het resultaat van deze feedbacksessie is een ontwikkelingsagenda, die in samenspraak met het SOMA College tot stand is gekomen en toegevoegd aan de rapportage. De rapportage is vervolgens afgerond en door de voorzitter definitief vastgesteld op 9 maart 2018. De reactie van het SOMA College is verwerkt in voorliggende definitieve rapportage.

---

¹ Meer informatie kan ingewonnen worden bij de stichting Kwaliteitsnetwerk mbo.

2. Samenvatting

De auditcommissie heeft haar werkzaamheden in een open en professionele context kunnen uitvoeren. Zowel tijdens de dialogosessie als tijdens de trails hebben de gesprekken zich gekenmerkt door een positieve houding van alle betrokkenen. De meerwaarde van de instellingsaudit werd op voorhand erkend. De auditcommissie heeft na afronding van de audit kunnen vaststellen dat het SOMA College een oprechte en transparante verantwoording van de feiten en kenmerken van haar onderwijsprocessen en -prestaties heeft gegeven. Er zijn geen verschillen geconstateerd tussen de in de documenten gepresenteerde informatie en de informatie die tijdens de audit naar voren kwam.

Het SOMA College is gevestigd in Harderwijk en verzorgt vanuit een unieke locatie bijzonder onderwijs. Bij zowel werknemers als studenten is een sterke trots duidelijk waarneembaar. Trots op het SOMA College als zodanig en de positie die de onderwijsinstelling in de sector inneemt. Tegelijk is tijdens de instellingsaudit gebleken, dat er een grote hoeveelheid kwesties spelen die door de verschillende geledingen van de instelling vanuit hun eigen perspectief worden aangevlogen. Kwesties die gaan over de kwaliteit en innovatie van het onderwijs. Het positieve hiervan is dat het gesprek over kwaliteit in alle lagen van de organisatie gevoerd wordt waarbij niemand aan de kant staat. Het is de auditcommissie daarbij wel opgevallen dat niet altijd gesproken en geredeneerd wordt vanuit de visie en missie van het SOMA College, die in de kern helder is en leidend zou moeten zijn bij het werken aan kwaliteit en kwaliteitsverbetering.

Onderwijs

Het SOMA College heeft zijn missie op kernachtige wijze verwoord: het gaat om hét opleiden van hoogwaardig gekwalificeerd personeel in de grond- weg- en waterbouw. Conform deze missie en daarbij opgestelde kernwaarden, is de instelling gericht op het leveren van onderwijs dat sterk op de beroepspraktijk geënt is. De faciliteiten van het Bouw & Infra Park, met hoogwaardig materieel, ondersteunen dit op adequate wijze. Docenten en instructeurs kennen de beroepspraktijk en werken met grote toewijding aan het onderwijs. Ontwikkelingen in de sector vergen echter dat het onderwijs ook gericht blijft op de beroepspraktijk in de toekomst. Om die reden heeft het SOMA College in het strategisch plan de doelstelling 'toekomstbestendig onderwijs' expliciet benoemd. De operationalisering van die doelstelling is echter voor versterking vatbaar. Een concrete vertaling in acties die in jaar- en teamplannen worden vastgelegd, is daarbij noodzakelijk. Pas dan wordt duidelijk wat er feitelijk moet gebeuren en kan met de teams verder gewerkt worden aan de gewenste of noodzakelijke randvoorwaarden waaronder het onderwijs geïnnoveerd kan worden.

Adaptief vermogen

Het SOMA College beschikt vanuit haar traditionele positie over sterke netwerken en nauwe banden met de sector. De instelling participeert in diverse bestuurlijke gremia en wordt betrokken bij discussies over ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Wat betreft de doelstellingen van het SOMA College op het aspect 'toekomstgericht onderwijs' is het noodzakelijk dat de instelling ook relaties opbouwt met toonaangevende bedrijven en instanties die inzicht kunnen bieden in toekomstige ontwikkelingen. Daarbij zou getracht moeten worden enkele grote bedrijven uit de sector daadwerkelijk aan de instelling te binden. Daarbij dient de relatie met die bedrijven van het operationele niveau van gastlessen en

praktijkbegeleiding, te worden verdiept naar een meer strategisch niveau. Pas dan kan informatie worden verkregen die concreet gaat leiden tot innovatie van de onderwijsprogramma's.

Professioneel vermogen

Het onderwijs binnen het SOMA College wordt verzorgd door vakgerichte professionals. Studenten waarderen vooral de praktische kennis en ervaringen die door de docenten wordt ingebracht. De instelling heeft aandacht voor de professionalisering van onder andere het didactisch handelen en de loopbaanbegeleiding. Het SOMA College heeft daarnaast gekozen voor een versterking van het onderwijskundig leiderschap. De aandacht is echter nog onvoldoende gericht op een systematische professionalisering die direct gekoppeld kan worden aan de technologisch ontwikkelingen die dominant in de sector aan de orde zijn. De intrinsieke bereidheid van de medewerkers om te professionaliseren en te werken aan verbetering, kan daarmee sterker worden gekoppeld aan hetgeen vooral op de langere termijn noodzakelijk is. In dit kader zouden gerichte docentenstages van toegevoegde waarde kunnen zijn.

Organiserend vermogen

Het SOMA College beschikt over een compleet kwaliteitszorgsysteem. In de relatief kleine organisatie wordt echter niet altijd gewerkt binnen de vastgestelde structuur en volgens de systemische regels. Vanuit de kleine en overzichtelijke context van de instelling, worden problemen en issues vaak op praktische en snelle wijze opgelost. Dat is goed maar de schaduwzijde van deze manier van werken is het adhoc-karakter van het organiserend vermogen en de geringe mate waarop meer systematisch verbeteringen worden bewerkstelligd. De regels van de pdca cyclus, waarbij de 'check' en 'act', met daarbij horende reflectie en analyse, het fundament vormen, worden onvoldoende ingezet om veranderingen te motiveren en te onderbouwen. Daarnaast leiden de adhoc-interventies soms tot een minder transparant besluitvormingsproces. Met onduidelijkheid over de beslissingsstructuur komt 'eigenaarschap' onder druk en is sturing op verbeterprocessen soms lastig.

Realisatie vermogen

Het SOMA College is dankzij een adequate begrotingssystematiek financieel in control. Daarnaast zijn de onderwijsresultaten bovengemiddeld en is de waardering van het afnemend beroepenveld onverminderd hoog. De instelling beschikt over relevante data en voldoende managementinformatie die nodig is om tot verbetering van de kwaliteit te komen. Niet duidelijk is, op welke wijze die data en uitkomsten van metingen en audits, concreet worden omgezet in verbetermaatregelen. In dat kader verdient het aanbeveling om vanuit een meer integrale analyse van de informatie te werken aan een gemeenschappelijk kader waarbinnen de verbetermaatregelen plaats moeten vinden. Daarmee kunnen tevens de verbindingen tussen de verschillende teams en de andere geledingen in de organisatie worden versterkt. Er komt rust in de organisatie als meer processen en procedures duidelijk beschreven worden, eenduidig worden ingezet en er ruimte komt om ook systematisch te werken aan onderwijsvernieuwing.

Concluderend

De auditcommissie heeft tijdens de instellingsaudit kunnen waarnemen dat ondanks alle issues en discussies over kwaliteit en toekomstbestendigheid van de organisatie, docenten en instructeurs dagelijks met veel toewijding het onderwijs verzorgen. Het professionele vermogen is voldoende om de basiskwaliteit te garanderen.

De auditcommissie heeft tijdens het onderzoek echter ook gezien hoe belangrijk het is dat bestuur en management zoeken naar de positieve verbinding tussen het adaptieve en professionele vermogen van de organisatie. Daarin zit de cruciale verbinding die noodzakelijk is om te komen tot het toekomstgerichte onderwijs. Daarnaast heeft de commissie kunnen waarnemen hoezeer de organisatie worstelt met het organisatie- en realisatievermogen om de ambities waar te maken. Het is de overtuiging van de auditcommissie dat het SOMA College gericht moet werken aan het verbeteren van prestaties en resultaten, verkregen door grondige analyse van beschikbare data en onderzoeksgegevens. Pas als die reflectie daadwerkelijk operationeel is, kunnen op basis daarvan intelligente en goed doordachte oplossingen worden gevonden voor de huidige en toekomstige vraagstukken. Tegelijkertijd kan gewerkt worden aan een aantal structuuraspecten van de organisatie die voorwaardelijk zijn om strategische verbetering te realiseren.

Daarin schuilt ook de beantwoording van de vraag die de auditcommissie bij de instellingsaudit mee heeft gekregen: 'Hoe kan het SOMA College de kwaliteit van het onderwijs verder ontwikkelen, versterken of vernieuwen en wat is daarvoor gewenst?'

De auditcommissie is van mening dat het SOMA College vanuit de hierboven geformuleerde zorg- en verbeterpunten er verstandig aan doet om een traject in te gaan waarbij het in de eerste plaats moet gaan om te bepalen WAT er gedaan moet worden om de door het SOMA College gestelde ambities en doelen te bereiken. Pas daarna kan de instelling zich richten op het HOE van de veranderingen en verbeteringen. In dat kader kunnen keuzes ten aanzien van zaken die gewenst of noodzakelijk zijn om tot verbeteringen te komen, makkelijker gemaakt worden. Uiteraard zal ook prioritering van de gewenste verbeteringen aandacht moeten krijgen. Een enigszins blauwe planmatige opzet van het verbetertraject biedt alle betrokkenen in de organisatie houvast en leidt tevens tot mogelijkheden van nauwgezette monitoring van de voortgang. Dat hierbij ook aandacht besteed moet worden aan verbetering van de samenwerking tussen de verschillende teams, en de teams en de staf, is evident. Transparantie en een veilige open dialoog over keuzes leiden tot stevig draagvlak voor de veranderingen.

Studenten en bedrijven zijn positief over het huidige onderwijs van het SOMA College. Innovaties en aanpassingen van het onderwijs vanuit een sterkere focus op de toekomst van de beroepspraktijk in de grond- weg- en waterbouw, leiden ertoe dat betrokkenen ook over jaren nog tevreden zijn over het SOMA College.

Namens de auditcommissie,
Peter IJsenbrant, voorzitter auditcommissie SOMA College